

Tranquebar Initiativets
Skriftserie

Arven fra den kristne mission Tranquebars skoler

PETER B. ANDERSEN & OLUF SCHÖNBECK

Nr. 7, 2009

Tranquebar Initiativets Skriftserie, nr. 7, 2009

© Nationalmuseet og Peter B. Andersen & Oluf Schönbeck 2009

Artiklen bygger på feltarbejde forår og efterår 2006 i forbindelse med forskningsprojektet "Kaste, tro og social kapital. Hvad blev der af de kristne missioner til Tranquebar?" under Nationalmuseets Tranquebar Initiativ og finansieret af Bikubenfonden som del af Galathea3-ekspeditionen. Tak til feltassistent og tolk R. Menaka.

Udgivet af

Nationalmuseets Tranquebar Initiativ
Etnografisk Samling
Nationalmuseet
Frederiksholms Kanal 12
1220 København K

Ansvarshavende redaktør

Esther Fihl, professor, dr.phil.

Medredaktør

Ulf Johansson Dahre, overinspektør, dr.

Redaktionsassistenter

Stine Simonsen Puri, videnskabelig assistent
Martin Grünfeld, praktikant, Nationalmuseets Tranquebar Initiativ

Artiklen er peer reviewed

Layout

Mads A. Westberg

Illustrationer

Gengivet med tilladelse fra Daniel Henchen og Helle Jørgensen.

Tryk

LaserTryk.dk A/S

Distribution

Elektronisk form:
<http://www.tranquebar.info>

ISBN

978-87-7602-108-5 (paperback)
978-87-7602-109-2 (PDF)

Galathea3

P36

Forsideillustration

Gruendler T.E.L.C. Boys Hostel, Tranquebar (Foto Helle Jørgensen)

English abstract

The Heritage of the Christian Mission: The Schools of Tranquebar

Tranquebar is served by an impressive number of educational institutions ranging from kindergarten (pre-school) to teacher training – in numbers far exceeding the need of the approx. 7.000 people living in the immediate area. Thus the educational institutions, including their hostels, cater to pupils and students coming from a much larger area. In this article we take a closer look at these schools, which are all run by Christian churches (except for a small, Muslim village school) in surroundings with a population of 85% Hindus, 7% Muslims, and 8% Christians. To what extent are the activities of the schools informed by Christian values and ideas and how does the non-Christian population respond to these activities? Do the schools contribute in a positive or negative way to a general sense of social cohesion in the multi-religious Tranquebar? The article concludes that the Christian schools of Tranquebar basically, in spite of stressing a number of specific Christian elements (iconographic, ideational, or behavioural), contribute to the all-Indian ideal of 'unity in diversity' and in no way appear to alienate the pupils and students from the Hindu or Muslim milieu of their homes.

Tranquebar Initiativet

Antallet af uddannelsespladser i Tranquebars uddannelsesinstitutioner, der går fra børnehaveklasser til lærerseminarer, overstiger langt de 7000 indbyggers behov. Så uddannelsesinstitutionerne og deres kostskolepladser servicerer et langt større geografisk område end selve Tranquebar by.

Denne artikel ser på, hvordan skolerne, som alle på nær en enkelt muslimsk skole, bliver drevet af de kristne kirker, fungerer i en befolkning, der består af 85 % hinduer, 7 % muslimer og kun 8 % kristne. I hvor stort omfang er skolernes aktiviteter bestemt af kristne værdier og ideer, og hvordan reagerer den ikke-kristne del af befolkningen på undervisningen i skolerne? Bidrager skolerne positivt eller negativt til den sociale sammenhængskraft i det multi-religiøse Tranquebar? Artiklen argumenterer for, at de kristne skoler i Tranquebar, på trods af at de indgiver mange kristne kulturelle elementer, basalt bidrager til Indiens ideal om "unity in diversity" altså "forskellighedens enhed", og at skolerne ikke synes at fremmedgøre eleverne i forholdet til deres hinduistiske eller muslimske hjem.

Tranquebar Initiativets Skriftserie

NATIONALMUSEET

Arven fra den kristne mission Tranquebars skoler

PETER B. ANDERSEN & OLUF SCHÖNBECK

Ph.d. Peter B. Andersen, lektor Institut for Tværkulturelle
og Regionale Studier, Københavns Universitet
Ph.d. Oluf J.S. Schönbeck, ansat ved Institut for
Tværkulturelle og Regionale Studier, Københavns
Universitet

Tranquebar Initiativets Skriftserie, nr. 7, 2009

Indledning

I Den Indiske Union, som i de fleste andre moderne stater, er skolevæsenet en af vejene til at integrere befolkningen til en helhed. Spørgsmålet er så, hvilken helhed skolesystemet skal promovere, og hvilke sociale, kulturelle og religiøse idealer man vælger at vægte positivt eller negativt. Er statens idealer, at alle religioner behandles på lige vilkår, sådan som konstitutionen for ”den sekulære union” foreskriver, eller skal nogle religiøse grupper have kulturelle fortrin frem for andre? Hvordan ser man på Indiens mange sprog, og skal f.eks. det nordindiske sprog hindi være førstesprog eller første fremmedsprog, som Unionens lovgivning foreskriver, eller behøver man overhovedet ikke at undervise i det? Når man går fra Unionens ideelle krav i lovgivningen og i de undervisningsmaterialer, der udvikles af NCERT (*National Commission for Educational Research and Training*), og til staters konkretisering af idealerne i deres daglige sociale, sproglige og religiøse forhold, er svarene mange og altid afhængige af de lokale politiske konstellationer, der bestemmer, hvad der til enhver tid skal gælde.

I denne artikel vil vi ikke så meget se på, hvordan politikken har udformet spillereglerne, eller på det store politiske spil, men på om skolerne bidrager til at integrere forskellige religiøse og sociale grupper til et større hele i landsbyen Tranquebar (på tamilsk Tharangambadi) i den indiske delstat Tamil Nadu.

Ud over læsning af historiske fremstillinger har vi indsamlet vores data ved en serie interview og deltagerobservationer på de forskellige skoler i Tranquebar. Systemet har været, at vi har interviewet skolelederne på de forskellige skoler og har overværet undervisningen i forskellige fag. Dertil har vi kigget på lærebogsmaterialet, hvor vi især har set på, hvordan lærebøgerne formelt præsenterer Indien, religioner og kastevæsenet. Endelig har vi givet de sange, bønner og løfter, som eleverne deltager i, særlig opmærksomhed, eftersom det var her, vi forventede at se, hvordan religion og sekularisme, såvel som lavkaste og højkaste normer, kunne blive indgivet eleverne i skolerne. Vi har selvfølgelig også en fornemmelse af, hvordan den temmelig lærercentrerede undervisning afvikles i de naturvidenskabelige, litterære og sproglige fag, men der har vi ikke lavet deltagerobservation. Derimod har vi i løbet af de tre måneders ophold i Tranquebar, der ligger bag denne artikel, haft rig lejlighed til at deltage i officielle arrangementer på skolerne såvel som i kirkerne og se, hvordan eleverne deltager i dele af det religiøse liv på og uden for skolerne.

Artiklen vil særligt fokusere på det tilsyneladende paradoks, at størstedelen af befolkningen er hinduer, mens langt de fleste af børnene går på skoler, der ledes af private religiøse institutioner med baggrund i religiøse mindretal,

kristne og muslimer, og vurdere i hvor høj grad, skolerne kan ses som integrerende befolkningen på tværs af religiøse, kulturelle, sociale og økonomiske skel. Alt efter hvilket aspekt af integration man har fokuseret på i undersøgelser, har man kunnet vise meget forskellige resultater. Indien har således efter mange år endnu ikke været i stand til at etablere et skolesystem, som formår at få alle børn til at gennemføre bare grundskolen (1. – 4. klasse), og på de højere niveauer er der også høje og socialt betingede frafaldsrater (Weiner 1991). Et faktum, som har gjort, at mange børn af socialt dårligt stillede forældre har haft ringe muligheder for socio-økonomisk mobilitet, hvorfor den økonomiske integration har været stærkt begrænset. Eftersom den sociale stratifikation i Indien følger kulturelle linjer bestemt af kaste, stamme og religiøst tilhørsforhold, får skolesystemets evne til at fastholde elever af forskellig etnisk baggrund også umiddelbar betydning for andre former for social integration, som igen influerer på de ideologiske kampe om, hvordan man skal indrette skolevæsenet.

Vi tager udgangspunkt i den amerikanske politolog Robert D. Putnams undersøgelser af, hvordan det kan være, at demokratier undertiden hænger godt sammen, og til andre tider – på trods af gode intentioner – har en dårlig sammenhængskraft. Der er mange grunde til, at vi lader os inspirere af hans tilgang. Blandt andet har hans banebrydende studium af forandringerne af demokratisk repræsentativitet i Italien fra 1970erne til 1990erne (Putnam 1993) inspireret en lang række indiske samfundsforskere, så vi så at sige skriver os lige ind i en lokal debat. En anden – og væsentligere – grund er, at Putnams tilgang åbner for en diskussion af, hvordan man kan få et i praksis pluralistisk samfund til at hænge sammen.¹ Det er også grunden til, at vi ikke tager udgangspunkt i de ellers fremragende undersøgelser af skolesystemer, der belyser, hvordan modernitetens monokulturelle europæiske nationalstater har benyttet skolesystemet til at understøtte netop den enestående nationalisme, de hver for sig har stået for (jf. Anderson 2006, Gellner 1998).

Putnam arbejder med et begreb, han kalder 'social kapital', og som han med en vidunderlig selvsikkerhed fortæller, er blevet opfundet fra grunden mindst seks gange i løbet af det 20. århundrede. Putnam selv refererer tilbage til statens tilsynsførende med landsbyskoler i West Virginia i USA i 1916, en vis Mr. L. J. Hanifan, for hvem social kapital var:

Those tangible substances [that] count for most in the daily lives of people:

¹ Indiens grundlov (vedtaget 1949, i krafttrådt 1950) er forfattet før diskussionen om pluralistiske samfund blev relevant på statsplan, men rummer så mange hensyn til kulturelle, etniske og sproglige minoriteter, at den stadig kan læses som en inspirationskilde.

namely good will, fellowship, sympathy, and social intercourse among the individuals and families who make up a social unit. (...) The individual is helpless socially, if left to himself. (...) If he comes into contact with his neighbor, and they with other neighbors, there will be an accumulation of social capital, which may immediately satisfy his social needs and which may bear a social potentiality sufficient to the substantial improvement of living conditions in the whole community. The community as a whole will benefit by the coöperation of all its parts, while the individual will find in his associations the advantages of the help, the sympathy, and the fellowship of his neighbors. (Hanifan i Putnam 2000: 19)

Social kapital, forstået som den tillid og det samarbejde, der får samfundet til at hænge sammen, har Putnam analyseret i en undersøgelse med den både triste og håbefulde undertitel *The Collapse and Revival of American Community* (Putnam 2000). Rent praktisk undersøger han indikatorer på sammenhængskraft: stemmeprocenter, klub- og foreningsmedlemskaber (det er nedgangen i sådanne, der er baggrund for bogens hovedtitel, *Bowling Alone*), fagforeningsmedlemskaber, kirkegang, medmenneskelig tillid og meget mere, som indikerer sammenhæng i civilsamfundet.²

Putnam opstiller to forskellige typer af social kapital, som han karakteriserer som henholdsvis *bridging* og *bonding*. Da ordene ikke er umiddelbart oversættelige, er det nok bedre at holde sig til de to forklarende begreber, som Putnam selv anfører, nemlig *inkluderende* og *ekskluderende* social kapital (Putnam 2000: 22). Inkluderende social kapital bygger bro mellem sociale grupper, og ekskluderende social kapital udelukker sociale grupper fra samfundets større sammenhæng. For Putnam er alle indikatorer på generel medmenneskelig tillid - såsom høje stemmeprocenter, en høj organisationsgrad i fagforeninger, udbredt avislæsning osv. - tegn på inklusion. I analysen er det disse indikatorer, som graderer niveauet af inkluderende social kapital (*bridging*). Når det kommer til den ekskluderende sociale kapital, så er det fx. racisme (Putnam 2000: 354) og sammenslutning i grupper, der ikke støtter op om samfundets fællesskab. For Putnam eksemplificerer den kristne gruppe, der i 1995 bragte en bombe til sprængning i Oklahoma City, en gruppe med et tæt samarbejde og stor indbyrdes tillid. Ellers var det aldrig lykkedes dem at anbringe bomben. Men de var så helt indlysende ikke indstillet på inklusion i forhold til det omgivende samfund,

² Det er denne tilgang, som gør Putnams begrebsliggørelse af social kapital så meget mere egnet for vores undersøgelse end Bordieus. For Bourdieu arbejder netop med social kapital som noget, individer opbygger og bruger i deres indbyrdes konkurrence, og ikke som noget kollektivt, der ligger i samfundet.

så deres samarbejde er et eksempel på ekskluderende social kapital (*bonding*).

En række forskere med Indien som arbejdsområde har fremhævet vanskelighederne ved direkte at overføre Putnams fremgangsmåde til indiske forhold, der på en lang række områder adskiller sig betragteligt fra italienske og nordamerikanske forhold (Bhattacharyya et al. 2004). Således består Indien af indbyrdes meget forskellige stater, hvad angår geografiske forhold, sprog, erhvervsstruktur, økonomisk udvikling og uddannelsesniveau. Dertil kommer det indiske samfunds traditionelle segmentering baseret på religiøse og kastemæssige tilhørsforhold. En yderligere vanskelighed er, at der for Indiens vedkommende kun i begrænset omfang foreligger statistisk materiale, der svarer til de data, som Putnam anvender som udgangspunkt for sin belysning af relationer mellem social kapital, de offentlige institutioners funktionsniveau og udviklingen af et velfungerende demokrati (jf. Pai 2004 og Serra 2004). Tilpasser man imidlertid Putnams fremgangsmåde til de indiske forhold viser det sig ikke desto mindre, at det også her er muligt at finde forskellige former for sammenhænge, der viser betydningen af social kapital for samspillet mellem de offentlige institutioner og borgerne og mellem borgerne indbyrdes. Således har Peter Mayer i lighed med Putnam påvist betydningen af lokale kulturelle traditioner for nutidige samfundsforhold. I sin artikel, *Making Democracy Perform: Development and Civic Community in India*, fremhæver Mayer således eksplicit de kristne kirkers betydning for udviklingen af det moderne Indiens uddannelses-system (Mayer 2004: 256). I øvrigt er det indiske civilsamfund stærkt organiseret i frivillige sammenslutninger, foreninger og NGO'er (Non Governmental Organisations) og ligner på denne måde civilsamfundene i de amerikanske og europæiske demokratier.

Når det kommer til at oversætte Putnams begreber og metode til situationen i Tranquebar, vil vi se på, i hvilken udstrækning skoleundervisningen sigter på at integrere eleverne i samfundet som helhed, eller om undervisningen sigter på at lære eleverne, at samfundet er splittet op i mange forskellige konkurrerende grupper. Noget tyder på, at undervisningen engang understregede kastehierakiet og søgte at lære især lavkasteelever at blive på deres plads. Det var i hvert fald det, som fremgik at et interview med den svenske pædagog, Tyko Holgersson, som i 1976 kom til Tranquebar i forbindelse med det af SIDA finansierede ”landsbyskoleprojekt”, der dels skulle bygge nye skoler og dels revitalisere de skoler, som TELC (*Tamil Evangelical Lutheran Church*) driver. Holgersson fortalte, at han dengang oplevede, at lavkastelærere selvfølgeligt og uigennemtænkt underviste eleverne i kastehierakiet som noget givet og uforanderligt (interview

9. september 2006 samt Holgersson 1983). I det følgende vil vi se på, om undervisningen har som et generelt mål at integrere eleverne i Indien som sådan, og om undervisningen tilsigter en ligeværdig integration mellem kaster, religiøse grupper og køn.

Her er Indiens og Tamil Nadus lovgivning væsentlig, eftersom undervisningens sigte er bestemt af lovgrundlaget for skolerne, men i øvrigt bygger undersøgelsen som nævnt på interview, deltagerobservation af undervisningen og læsning af relevante passager i de undervisningsmaterialer, der er godkendte til undervisningen.

Tranquebar

Slår man op i Census of India 2001, fremgår det, at Tharangambadi Town (Nagapattinam District), der administreres af Tharangambadi Town Panchayat, på optællingstidspunktet med sine 18 *wards* (distrikter) omfattede 4163 husstande og 20843 individer. Denne optælling dækker imidlertid et væsentligt større område end blot selve Tranquebar by og nærmeste omegn.

I perioden 29. april – 9. maj 2005 foretog medarbejdere fra PRAXIS, *Institute for Participatory Practices*, et survey af Tharangambadi, der gjorde det muligt at udforme en socio-økonomisk profil af et område omfattende hele den egentlige Tranquebar by samt allernærmeste omegn (publiceret i *Village Level People's Plan. Tharangambadi, Tamil Nadu*, udgivet af PRAXIS, Delhi (u.å.), herefter betegnet som *Village*). Af PRAXIS rapporten (*Village*: 17) fremgår det, at det samlede undersøgte område omfattede følgende antal husstande, personer, hankøn og hunkøn (Tabel 1).

Tabel 1: Beboere i Tarangambadi by og nærmeste omegn.

Husstande	Personer	Mænd	Kvinder
1725	6991	3546	3445

(*Village*)

En oversigt over gadenavnene for de forskellige distrikter (kilde: Tharangambadi Town Panchyat) viser, at distrikterne 2-6 i *Census of India 2001* i det store og hele svarer til det område, der er omfattet af PRAXIS undersøgelsen. Ifølge *Census of India 2001* (tabel Pca 3319) omfattede distrikterne 2-6 på undersøgelsestidspunktet dengang lidt færre husstande men lidt flere mennesker (Tabel 2). (Såvel tallene fra *Census of India* som fra *Village* varierer fra tallene hos Johnson (2005: 316), der dog ikke anfører kilde).

Tabel 2: Wards 2-6 i Tarangambadi Town Panchayaet.

	Husstande	Personer	Mænd	Kvinder
ward 2	351	3138	1159	1979
ward 3	220	1208	585	623
ward 4	270	1127	536	591
ward 5	131	764	450	314
ward 6	245	1195	558	637
I alt	1217	7423	3288	4144

(*Census of India 2001*)

Diskrepansen mellem PRAXIS og *Census of India* tallene skyldes blandt andet, at tsunamien i december 2004 i Tranquebar kostede mellem 300 og 500 menneskeliv (tallene varierer), primært fra fiskerfamilierne. Diskrepansen er dog ikke større end, at det er muligt med et vist forbehold at sammenligne PRAXIS tallene fra 2005 for befolkningens religiøse sammensætning i Tranquebar med de nationale og de statslige tal fra *Census of India 2001*. Af PRAXIS rapportens 1725 husstande er 1480 (85,8 %) karakteriseret som hinduer, 129 (7,5 %) som kristne og 116 (6,7 %) som muslimer (*Village*: 17). Der er tilsyneladende ingen sikher, jainer eller zoroastrianere i Tranquebar.

På nationalt plan er de tilsvarende tal for 2001 81,4 % hinduer, 2,3 % kristne og 12,4 % muslimer (*Census of India 2001*). Tallene for Tamil Nadu i 2001 er 88,1 % hinduer, 6,1 % kristne og 5,6 % muslimer (*Census of India 2001*). Der er med andre ord et i forhold til det nationale gennemsnit relativt stort antal kristne og relativt lille antal muslimer i Tranquebar, svarende nogenlunde til det øvrige Tamil Nadu (Tabel 3).

Tabel 3: Befolkningens religioner

	Hinduer	Kristne	Muslimer
Indien (2001)	81,4 %	2,3 %	12,4 %
Tamil Nadu (2001)	88,1 %	6,1 %	5,6 %
Tranquebar (2005)	85,8 %	7,5 %	6,7 %

(*Census of India og Village*)

Af Tranquebars 1725 husstande får de 1112 (64,5 %) deres udkomme fra fi-

skeri (*Village*: 17). Fiskerne er praktisk taget alle hinduer, og de ledes at det lokale kasteråd, *fishermen panchayat*, som er det ledende kasteråd i området med 24 lokale *fishermen panchayats* under sig op og ned af kysten i den nordlige del af Nagapattinam District (*Village*: 16). Ud over at regulere erhvervsmæssige forhold sørger Tranquebars *fishermen panchayat* også for medlemmernes sociale, juridiske og religiøse forhold. Det var således *fishermen panchayat*, der havde direkte eller indirekte indflydelse på fordelingen af en stor del af nødhjælpen efter tsunamien i 2004, ligesom det forestod oprettelsen af et tsunami mindesmærke på toårsdagen for katastrofen den 26. december 2006. Flere informanter fortalte i øvrigt, uafhængigt af hinanden, at *fishermen panchayat* ikke ser med milde øjne på enkelte fiskerfamiliers konvertering til kristendommen.

En særlig gruppe udgør de 208 dalit (også kaldet *Scheduled Caste*, *Adidravida* eller *Harijan*) familier, som alle bor vest for og altså uden for den oprindelige Tranquebar by. De fleste ernærer sig som sæsonarbejdere ved landbrug, fiske-transport, byggeri, brænding af tegl, hushjælp, og lignende. Enkelte ejer selv en smule jord, som de dyrker. I modsætning til fiskerne, der efter tsunamien i 2004 modtog forskellige former for nødhjælp i form af fx. penge, nye glasfiberbåde, net, etc., fik disse dalit familier ingen kompensation for ødelagte afgrøder, trods store investeringer i disse (*Village*: 21). Nogle dalit familier forventede i august 2007, at der snart ville blive bygget nye huse til dem på samme måde som det byggeprogram, der var i gang for de fiskere, som mistede deres hjem. En del af dalit familierne er konverteret til kristendommen (*Village*: 21). Udover disse kristne, bor der også 65 kristne familier inde i selve Tranquebar by, hvoraf mange er dalitter, som i modsætning til dalit familierne vest for byen er veludannede, kommer udefra, og er beskæftiget ved de kristne institutioner (*Village*: 15, 108). Sidstnævnte udgør kernegruppen i menigheden i *New Jerusalem Church* i Kongensgade (tilhører TELC).

Undervisning som et socialt projekt

Fri skoleundervisning og erhvervsuddannelse for drenge såvel som piger dater sig i Tranquebar tilbage til kort efter de første protestantiske missionærers ankomst i 1706 (Olesen 1952:128). Begyndelsen var sådan set stille, men i det lange løb igangsatte det nye former for social mobilitet i samfundet. Og selvom det ofte lykkedes at køre skolearbejdet uden den store indblanding, var omgivelserne ikke i tvivl om den transformerende kraft, der lå i uddannelsessystemet. Når den protestantiske mission, til forskel fra den katolske, lagde så meget vægt på uddannelse, skyldtes det dens ideologiske baggrund i Halle pietismen, som

fremhævede betydningen af den personlige vækkelse på grundlag af *Skriftens* ord, som man så måtte kunne læse, jævnfør, at der for de store drenge på eftermiddagens skema var afsat en time, hvor ”uanstødelige hedenske bøger blev gennemgået” (Struve 1952:204). Forhold, der lagde grunden til missionens brud med det hinduistiske forbud mod, at lavkastefolk lærte de hellige bøger at kende, og mod at kvinder optrådte offentligt og med autoritet, som lærere. Andre undersøgelser i Tranquebar Initiativet vil fremstille hele forløbet i Tranquebars skolars historie. Her skal vi nøjes med at pointere, at skolerne fra begyndelsen på den ene side øgede samfundets generelle sociale kapital ved at uddanne børnene, men at uddannelsen på den anden side kunne være i opposition til højkastelinteresser og i perioder også til den danske guvernørs handelsmæssige interesser.

Skolernes rolle i den lutherske mission

Som nævnt åbnede den dansk-halleske mission allerede kort efter de første missionærers ankomst de første skoler i Tranquebar (jf. Nørgaard 1988: 28, 35), og et centralt element i det daglige forløb, var undervisning i den kristne lære. I deres høje prioritering af skolerne som missionsredskab kom Tranquebar-missionærerne til at danne forbillede for efterfølgende generationer af missionærer (Handmann 1903: 141). Dog må det siges, at i den sidste del af det 18. århundrede og første del af det 19., hvor kristendommen i Nordeuropa i høj grad prægedes af en voksende rationalisme, tog undervisningen også i Tranquebars lutherske skoler en drejning mod en rent verdslig vidensformidling, hvor ikke mindst naturfagene stod i centrum (Lehmann 2006 (1956): 179f). Dette skifte ændrede dog ikke ved missionens syn på skolerne og lærerne som et af missionens vigtigste redskaber til opbyggelsen af en lokal kristen kirke. Således beskrev den danske K. E. Møhl, der fungerede som missionær og præst i Tranquebar 1829-1835, den daværende ’Pleieskole’ som:

uimodsigeligt den gavnlige Indretning i hele Missionen. Dens Nytte spores endnu af de mange fra den udgangne Lærere, af hvilke de fleste endnu leve og virke til Christendommens Indflydelse i Menigheden og Udbredelse blandt Hedningene. (Møhl 1840: 190).

Hvor central en rolle, de kristne lærere spillede i missionens arbejde i det hele taget, fremgår af den følgende udtalelse af den svenske missionær, Sigfrid Estborn, som var udsendt af *Svenska Kyrkans Mission*, efter at den svenske mission havde overtaget den sydlige del af det lutherske missionsområde fra de

tyske missionærer i 1901. Citatet vedrører primært de såkaldte 'byskoler', dvs. landsbyskoler:

De tjånade ett trefaldigt ändamål, nämligen för det första, att ge elementär undervisning åt barnen, kristna och hinduer; för det andra, som et medel för evangelisation genom de kontakter skolan fick med hinduiska [sic] hem; och för det tredje, vilket inte var det minst viktiga, såsom lokalt centrum för den lilla kristna gruppens andliga liv. Om det inte fanns någon kristen kyrka i byn, förvandlades skolan på söndagen till en kapell, och de kristna höll sin gudstjänst under ledning av läraren, som för detta ändamål fått ett års extra utbildning i missionens 'seminary', en slags bibelskola för lärare. En präst kunde i sitt pastorat ha 20-30 sådana små kristna 'församlingar', spridda på stora avstånd. Det kunde gå lång tid mellan varje gång han hade tillfälle att besöka dem. Under tiden var läraren deras 'pastor'. Detta hade befunnits vara det billigsta sättet att tillgodose den kristna bybefolkningens behov av andlig vård. Lärarens lön betalades ju till största delen genom statens bidrag till skolan. (Estborn 1968: 164)

Der indgik med andre ord også økonomiske overvejelser i denne missionsstrategi, idet de offentlige tilskud til skolerne til dels blev anvendt til udbredelse af kristendommen.

Hvor dårligt skolerne havde fungeret som missionsredskab i den ovenfor omtalte rationalistiske periode, viste sig i øvrigt i det forhold, at de forsamlede missionærer i Tranquebar på deres møde der d. 5. juni 1849 – på et tidspunkt da kontakten med og pengestrømmen fra missionsselskabet i Leipzig svigtede – besluttede at nedlægge alle deres såkaldte hedningeskoler med den begrundelse

at "de ikke havde opfyldt deres målsætning, nemlig at vinde hedningebørn for missionen". Nedlæggelsen af disse gamle skoler og begrundelsen for denne foranstaltning er en knusende dom over hele den ulykkelige skolepolitik, som de sidste Halle-missionærer havde ført i de forudgående 70 år (1775-1848), idet de havde erklæret skolen for det bedste, ja vel endog det eneste missionsredskab.³ (Handmann 1903: 185, egen oversættelse)

Også for forfatteren til ovenstående linjer, Richard Handmann, der selv i en år-

3 "Die Konferenz [missionærmøde i Tranquebar] fasste nämlich am 5. Juni 1849 um all Kräfte zu konzentrieren, den Beschluss, alle Heidenschulen aufzuheben, da sie „ihrem Zweck, Heidenkinder für die Mission zu gewinnen, nicht entsprochen haben“. Diese Aufhebung jener seit langer Zeit bestehenden Schulen und die Begründung dieser Massregel ist eine vernichtende Beurteilung der ganzen unglücklichen Schulpolitik der letzten halle-schen Missionare in den vorgehenden 70 Jahren (1775-1848), die die Schule für das Beste, ja wohl gar für das ausschliessliche Missionsmittel erklärt hatten.“

række havde fungeret som missionær blandt tamilerne, var skolerne ”et redskab til at påvirke hedningene i en evangelisk retning” (Handmann 1903: 185).⁴ Og det gjaldt såvel børnene som de voksne, jf. følgende udtalelse af den tyske missionær C.C.E.Ochs, som efter at have brudt med missionsselskabet i Leipzig på grund af dets tolerante syn på kastevæsenet skulle blive den første missionær i Det Danske Missionselskab: ”Skolerne er det bedste sted at sprede frøene, også blandt de voksne.”(Handmann, 1903: 142).⁵

Tranquebars skoler i dag

I forhold til byens størrelse må Tranquebar siges at være særdeles velforsynet med undervisningsinstitutioner: fire *primary schools*, to *secondary schools* og to *teacher training institutes* (lærerseminarier). De afsluttende eksaminer i 10. klasse fastsættes centralt og er fælles for alle skoler i delstaten, også alle dem, der er i Tranquebar, selvom der ikke er nogen *government schools* (offentlige skoler) i selve Tranquebar. Flertallet af skolerne fungerer i et kristent regi, idet den tamilske evangelisk-lutherske kirke (TELC) står for:

Plutschau Elementary School (1. – 5. klasse)

TELC Boys High School (6. – 10. klasse)

TELC Teacher Training Institute (for mænd)

og det katolske nonnekloster *St. Theresa's Convent* står for:

St. John's Primary School (1. – 5. klasse)

St. Theresa's Girls Higher Secondary School (6. – 11. klasse)

St. Theresa's Teacher Training Institute (for kvinder)

Endelig har Tranquebar en *Muslim Elementary School* og den nyoprettede HOPE Foundation *English Medium School* (HOPE Foundation er en kristen, men ikke missionerende fond). Den sidste har som den eneste undervisning, som for alle fags vedkommende foregår på engelsk (jf. English Medium). Følgende redegørelse er baseret på interviews foretaget i november og december 2006.

Alle de ovennævnte skoler, på nær HOPE Foundation *English Medium School*, som på undersøgelsens tidspunkt afventede officiel godkendelse, er såkaldte *management schools*, som ledes af private institutioner og i et vist omfang modtager økonomisk støtte fra det offentlige, der også fører tilsyn med skolerne. Betingelserne for at drive sådanne skoler er blandt andet, at de i lighed med de

4 ”...ein Werkzeug zur Beeinflussung der Heiden im Sinne des Evangeliums”

5 ”Schulen sind der beste Ort, wo wir den Samen auch unter den Erwachsenen ausstreuen können.”

offentlige skoler er åbne for elever af alle religioner og kaster, og at ingen elev påtvinges undervisning i religion, såfremt forældrene ønsker vedkommende fritaget (Smith 1967 (1963): 359f). Principper, der tilsigter at integrere befolkningen, blev knæsat i årene efter selvstændigheden, hvor en lang række institutioner, herunder undervisningsinstitutioner, der traditionelt havde været domineret af højkaste grupper, med lov eller løfte om offentlig støtte blev tvunget til at åbne deres døre for folk af lavkastestatus (Smith 1967 (1963): 312f). Som vi skal se, kan principperne udfoldes på forskellig måde. For danske læsere er det mest overraskende formodentlig, i hvor høj grad man accepterer, at religion gennemsyrrer hele undervisningssituationen, og at man så at sige søger at etablere integration ved at lade forskellige religioner få stemme. Man må her huske på, at den centrale bøn til Moder Tamil (gengivet nedenfor) er en religiøs bøn, som bedes i både kristne, muslimske og regeringens skoler.

Skolerne vil i det følgende blive præsenteret enkeltvis, men fokus i fremstillingen vil ligge på, hvorledes der i alle skolerne bliver givet plads til de forskellige religioner. I de kristne skoler er både kristendommen og hinduismen typisk repræsenteret ved Moder Tamil og det feminint personificerede Indien, som i den lokale sammenhæng er guddommeligt. Moder Tamil er ligeledes vigtig i den sekulære og den muslimske skole. Perspektivet for integration af de forskellige religiøse grupper er ikke at skjule eller fjerne religion fra skoleskemaet, som det er tilfældet i amerikanske, franske og til dels danske skoler, men at give alle religioner lige stor plads. Man kan sige, at alle religioner tillægges stemme, og dermed legitimitet. Det interessante er, at dette sådan set sprænger Putnams begreber, eftersom den legitimitet, som de enkelte religioner opnår, på den ene side kan ses som at religionens medlemmer ekskluderes fra resten af samfundet; på den anden side er det, at alle religionerne får plads, netop udtryk for et større integrerende perspektiv.

Skolerne medvirker dog også til opbygning af en anden form for social kapital, der er direkte rettet mod integrationen af alle befolkningsgrupper i Indien, når der i alle skolerne igen og igen bliver præsenteret kritik af diskrimination på grund af kaste. Ofte argumenteres der med, at der ikke findes kaster i lighedsorienterede religioner som islam og kristendommen, men det er ikke tilfældet i Indien, hvor der i høj grad findes kastedebaserede konflikter inden for alle de religiøse grupper, så også når det gælder muslimerne og de kristne internt, er det væsentligt, at skolerne bekæmper kastediskrimination. Så efter præsentationen af skolerne vil vi fremdrage lærebøgernes kritik af diskrimination på baggrund af kaste. Vi vil også undervejs komme ind på elevernes kastetilhørsforhold.

Plutchau Elementary School

Plutchau Elementary School fører ligesom *TELC Boys High School* sin oprindelse tilbage til de to skoler, missionærerne Ziegenbalg og Plutchau oprettede i Tranquebar i 1707 for dels danske og portugisiske børn og dels tamilske børn (Jeyaraj 2006: 33, Nørgaard 1988: 28). Skolen var indtil tsunamien i 2004 placeret i den nordlige del af selve Tranquebar by, ikke langt fra havet, og dens bygninger blev derfor slemt beskadiget af vandmasserne. Da havet trak sig tilbage, fandt man mere end 40 omkomne personer, døde dyr, biler, fiskerbåde og hustage på skolens grund. Syv elever, fire piger og tre drenge, mistede livet, og femten elever mistede enten en far eller en mor i katastrofen. Efter denne forfærdelige oplevelse nægtede fiskerne, hvis børn udgør ca. 80 % af skolens elever, at benytte den tidligere bygning, og i juli 2006 kunne man tage de nye lokaler beliggende på Kamaraj Road uden for selve byen i brug. Der var dog på undersøgelsestidspunktet stadig problemer med her at få etableret vandforsyning, elektricitet, toiletter, osv.

Skolen har 229 elever, 119 piger og 110 drenge, og ud over de 80 % med fiskerbaggrund kommer de sidste 20 % fra *Backward Classes* og *Scheduled Castes* (dalitter) fra de nærliggende landsbyer. Børnene kommer altså helt overvejende fra hindu familier, men alle skolens lærere er TELC kristne, og skolelederen lagde ikke skjul på, at der på alle måder er tale om en kristen skole. Han fortsætter med at fortælle, at eleverne lærer, at forældre og lærere repræsenterer Gud ("are embodiments of God"), og de opdrages i en gudfrygtig atmosfære ("are brought up in a Godfearing atmosphere").

I den daglige morgensamling (9.15-9.30) indgår, udover en kristen sang eller salme og en fortælling om Jesus, også den obligatoriske *thai vazhthu* (tamilsk bøn til Moder Tamil, en personifikation af det tamilske sprog, her gengivet på engelsk):

India⁶ is like the face beauteous of Earth clad in wavy seas.

Deccan is her brow crescent-like on which the fragrant 'Tilak' is the blessed Dravidian Land.

Like the fragrance of that 'Tilak' plunging the world in joy supreme reigns Goddess Tamil with reknown spread far and wide.

Praise unto 'You, Goddess Tamil', whose majestic youthfulness inspires awe and ecstasy.

Efter spisefrikvarteret samles alle eleverne, og fra 13.30 til 14.30 lærer de krist-

⁶ India er oversat fra Bharat, som er den officielle betegnelse for den Indiske Union.

ne sange. Dagen afsluttes med første vers af den nationale hymne, som er Rabindranath Tagores oprindelige bengalske digt, der understreger hele Indiens enhed ved at nævne de forskellige folk og landskaber (her gengivet i Tagores egen engelske version):

Thou art the ruler of the minds of all people,
Thou dispenser of India's destiny
Thy name rouses the hearts of Punjab, Sind
Gujarat and Maratha, of Dravid, Orissa and Bengal.
It echoes in the hills of the Vindhya and Himalayas,
mingles in the music of the Yamuna and Ganges
and is chanted by the waves of the Indian Sea.
They pray for Thy blessings and sing Thy praise.
The saving of all people waits Thy hand,
Thou dispenser of India's destiny.
Victory, Victory, Victory to Thee.
(Nair 1987: 70)⁷

Umiddelbart inden nationalsangen bedes en kristen bøn og synges en kristen sang. At dette stærke kristne islæt tilsyneladende ikke generer de mange forældre med hindu baggrund, forklarer skolelederen med, at 90 % af dem selv har gået i den samme skole (den tidligere skole var med sin beliggenhed tæt ved fiskernes boliger det nemmeste alternativ, idet *St. John's Primary School* indtil 1994 var placeret uden for selve byen).

Delstatsregeringen i Tamil Nadu forsyner skolen med lærebøger, og hvad det pædagogiske angår, understreger skolelederen, at man i modsætning til den udprægede disciplin på *St. John's Primary School* lægger vægt på elevernes ansvarlighed og evne til selvstændig tænkning i modsætning til udenadslære. Således har eleverne alene ansvaret for at holde skolen ren og føre fraværsprotokol.

TELC Boys High School

Skolen, der er beliggende ved siden af Ziegenbalgs oprindelige skole, har siden 1975 kun optaget drenge. Af de 475 elever, som kommer dels fra Tranquebar og dels fra landsbyer beliggende længere oppe ad kysten, er ca. 75 % fra fiskerfamilier, 2-3 % er muslimer, og resten tilhører *Scheduled Castes*. Skolen er en betalings-skole og opkræver 120 rs. årligt pr. elev. Næsten alle i lærerstaben er kristne. Op mod 200 af drengene bor på dregehjem, bl.a. *Ziegenbalg Home for*

⁷ I Indien skelner man mellem nationalsangen, *Bande Mataram* ("Mother I bow to thee!") af Bankim Chandra Chatterjee, og nationalhymnen, *Jana Gana Mana*, som er gengivet her.

Legende drenge efter skoletid i TELC Boys High School med Ziegenbalgs forgyldte buste. (Foto Helle Jørgensen)

Boys og *TELC Grundler Boys Hostel*, der begge er beliggende i Tranquebar. For disse drenge er deltagelse i gudstjenesten i *New Jerusalem Church* obligatorisk. Skønt det store flertal af drengene er hinduer, indgår der også her kristen bøn og bibellæsning i den daglige morgensamling, og hver onsdag beder lærerne en kristen bøn med deres klasser. I faget *Moral Lessons* indgår også bibelske fortællinger. Ifølge skolelederen er fiskerfamilierne ikke glade for, at deres børn beder kristne bønner, hverken i skolen eller hjemme, og da *The Bible Society of India* på et tidspunkt uddelte bibler til eleverne, brændte forældrene dem. De prøver dog ikke at blande sig i skolens undervisningsforløb, som i øvrigt følger delstatsregeringens læseplan, ligesom man benytter de lærebøger, som regeringen forsyner skolen med, og som udgives af *Tamil Nadu Text Book Corporation*. Næsten halvdelen af eleverne fortsætter deres skolegang efter skolens afsluttende 10. klasses eksamen, mens resten går over til fiskeriet.

TELC Teacher Training Institute

160 unge mænd (alder 17-30 år) er indskrevet på denne toårige læreruddannelse, der kvalificerer dem til at undervise skoleelever fra første til ottende klasse. Af de 80 studerende, der indskrives på hver ny årgang, indstilles 40 af det offentlige gennem et koordineret optagelsessystem i overensstemmelse med de generelle regler, der i særlig grad tilgodeser studerende med mindre privilegeret baggrund (bl.a. *Scheduled Castes & Scheduled Tribes*), mens de resterende 40 udvælges af TELC fra minoritetsgrupper bestående af kristne og muslimer. Undervisningsafgiften er 12.000 rs. årligt og dækker også kost og logi. Lærerstaben består af såvel hinduer som kristne.

Som vi kender det i Danmark, indgår der i uddannelsen også praktikophold, hvor de studerende underviser på lokale skoler. Der lægges i det hele taget stor vægt på didaktik i uddannelsen, og de studerende trænes i fremstilling og anvendelse af billed- og modelmateriale som supplement til traditionelle lærebøger. De studerende tager under studietiden ivrigt del i det omgivende samfunds trivsel og problemer. Således deltager man i udbredelsen af *Health Awareness Programmes*, miljøforbedrende aktiviteter (fx. kampagne mod brug af plastik og udplantning af træer) og kampagner for kvinders rettigheder, ligesom man ved juletid indsamler brugt tøj til de fattige.

Som i de øvrige TELC uddannelsesinstitutioner er formidling af kristne forestillinger og værdier en integreret del af hverdagen. Således indgår der i den obligatoriske morgensamling også kristen sang, bibellæsning og bøn.

St. John's Primary School

Denne Tranquebars største *primary school* har siden 1927 været drevet af det romersk-katolske *St. Theresa's Convent* beliggende på den modsatte side af den centrale Kongensgade. Af de 23 lærere er 15 kristne, syv hinduer, og én muslim. Skolen har 915 elever bestående af drenge og piger, hvoraf 115 kommer fra de omkringliggende landsbyer. Kun 27 af børnene kommer fra kristne familier, idet størstedelen af eleverne er fra fiskerfamilier. Skoleafgiften udgør for 1. klasse 50 rs. årligt stigende til 90 rs. årligt for 5. klasse. Herudover yder delstatsregeringen tilskud til lærebøger, lærerløn og frokostmåltider. I modsætning til *Plutchau Elementary School*, hvor alle eleverne uanset religiøs baggrund har fællestimer i det daglige fag *Moral Lessons*, bliver *St. John's* kristne elever specielt undervist i katekismus (dvs. en konfessionel undervisning), mens de øvrige har *Moral Lessons*. Det betyder dog ikke, at sidstnævnte gruppe ikke eksponeres for kristne værdier og forestillinger. I den daglige morgensamling indgår ud

over *thai vazhthu* og nationalsangen også kristen fællesbøn efterfulgt af korsets tegn og kristne sange, ligesom man i klasserne uanset antallet af kristne elever beder fællesbøn med referencer til det hellige kors, Faderen, Sønnen og Helligånden før frokostpausen, efter frokostpausen og ved dagens afslutning. Dertil kommer, at der i klasseværelsernes udsmykning indgår elementer med eksplicit kristne referencer. Således var der i en tilfældigt valgt klasse såvel et billede af Kristus over tavlen som en statuette af Mother Velanganni (den hellige jomfru i *Basilica of Our Lady of Good Health* beliggende i Velanganni ca. 45 km syd for Tranquebar, hvilket er et meget populært valfartssted for såvel kristne som muslimer og hinduer), samt et billede af *St. Joseph*.

Skolelederen, der ligesom en del af lærerne er nonne i *St. Theresa's Convent*, betoner, at det ikke er hensigten at omvende børnene til kristendommen, men

St. John's Primary School i King's Street med byporten baggrunden. (Foto Helle Jørgensen)

understreger samtidigt vigtigheden af, at børnene i en tidlig alder lærer om Jesus og at gøre korsets tegn. ”We have come for Jesus. We try to implant Christian ideals as much as we can in the young minds. The process of sowing seeds has just begun.” Da konfessionel religionsundervisning ikke er tilladt i en statsunderstøttet skole, har man på *St. John’s* valgt at lægge katekismus uden for den normale skoledags timeplan.

St. Theresa’s Girls Higher Secondary School

Ligesom *St. John’s Primary* drives også denne skole beliggende i samme gade af *St. Theresa’s Convent*. Skolen har i alt 1257 indskrevne piger fra Tranquebar og de omkringliggende landsbyer, hvoraf 86 elever er kristne, ganske få er muslimer og resten er hinduer. Omkring 800 af eleverne kommer fra fiskerfamilier. Skoleafgiften udgør 200 rs. årligt for 6. til 8. klasse og 250 rs. for 9. til 11. klasse.

Lærerstaben er på 40 undervisere, der omfatter både kristne, hinduer og muslimer. Bortset fra undervisningsniveauet og pensum er der ikke den store forskel på de to katolske skoler. Også her indledes dagen med morgensamling, hvori der bl.a. indgår kristne sange og bøn, og ligesom på *St. John’s* afgør elevernes religiøse tilhørsforhold, om de bliver undervist i katekismus eller *Moral Lessons*. Klasseværelserne er også her udsmykket med kristen ikonografi (fx. krucifiks, Maria- og Kristusbilleder).

Af de mere end 2000 elever, der sammenlagt går i de to skoler, bor 765 piger på klostrets pigehjem (165 fra *St. John’s* og 600 fra *St. Theresa’s*). For disse elever er deltagelse i de ugentlige messer obligatorisk.

St. Theresa’s Teacher Training Institute

En lille kilometer vest for selve Tranquebar by og umiddelbart bag den katolske *Holy Rosary Church* ligger *St. Theresa’s lærerseminarium* for kvinder. Som på TELCs lærerseminarium er der også her 80 studerende fordelt på to årgange, og rekrutteringen sker på samme måde som for TELCs vedkommende. Dog er alle de 40 studerende, som seminariet selv rekrutterer, katolikker, og de kommer fra alle dele af Tamil Nadu. Undervisningsafgiften, der også dækker kost og logi, udgør 33.000 rs. årligt. Af de 10 lærere er fire kristne, og heraf er de to nonner fra *St. Theresa’s Convent* ligesom skolelederen. Dagligdagen for de 80 studerende, som bortset fra fire, der er fysisk handicappede, alle bor på skolen, kan i det hele taget godt give minder om klosterliv:

kl. 04.45: vækning

kl. 05.30: fællesbøn efterfulgt af rengøring

Skolepiger fra St. Theresa's Girls Higher Secondary School på vej ud af byen. (Foto Helle Jørgensen)

kl. 06.15: studier

kl. 07.30: morgenmad

kl. 08.00: studier

kl. 09.30: morgensamling med bl.a. fællesbøn og bibellæsning efterfulgt af undervisning

kl. 16.00: sport og lege

kl. 18.30: fællesbøn

kl. 19.15: aftensmad

kl. 20.00: fællesbøn efterfulgt af studier

kl. 22.30: sengetid

Tilstedeværelse ved de mange bønner er obligatorisk for alle studerende, men som skolelederen understreger, er der ingen, der tvinger de studerende til at ytre selve bønnen. Hver torsdag celebrerer præsten fra *Holy Rosary Church* messe på seminariet, ligesom de studerende jævnligt deltager i de religiøse handlinger i den nærliggende kirke.

Ifølge lærerseminariets leder finder flertallet af de dimitterede ansættelse umiddelbart efter den afsluttende eksamen. Syv underviser således på *St. John's Primary School*, hvor de selv i sin tid startede deres skolegang. I den forstand udgør de katolske undervisningsinstitutioner i Tranquebar et selvsupplerende system.

Muslim Primary School

Tranquebars muslimske råd (*Muslim Jamaat*) driver denne lille skole med 42 elever af begge køn, hvoraf størstedelen er hinduer. Der opkræves ingen skoleafgift. Under normale forhold er der to lærere til at varetage undervisningen, men på undersøgelsestidspunktet var en lærer netop gået på pension, og der var endnu ikke ansat en afløser. Den enlige tilbageblevne lærer måtte klare sig med hjælp fra den dame, der sørgede for tilberedning af skolens frokostmåltid. I lighed med Tranquebars øvrige skoler starter dagen med morgensamling, men i modsætning til de kristne skoler indgår ingen eksplicit religiøse elementer heri, ligesom skolen heller ikke har undervisning i faget *Moral Lessons* (dette fag har dog tidligere udgjort en del af læseplanen). I stedet søger læreren at indflette opbyggelige og moralske elementer i undervisningen generelt. Dog afsluttes dagen med en almen fællesbøn og nationalsang. Der indgår således ingen specifik religionsundervisning i skolens pensum.

HOPE Foundation English Medium School

Denne skole, der er beliggende på Kamaraj Road uden for selve Tranquebar by, er sidste skud på stammen af Tranquebars undervisningsinstitutioner og samtidig lidt af et smertensbarn. Uopfordret og uafhængigt af hinanden har skolelederne fra *Muslim Elementary School*, *Plutchau Elementary School* og *St. John's Elementary School* i interviewene givet udtryk for deres store utilfredshed med oprettelsen af denne skole i 2006. Dels skulle al undervisning foregå på engelsk

(jf. *English Medium School*), og dels planlagde man at følge en mere krævende undervisningsplan end de andre elementary schools i området (*Central Board of Secondary Education Board syllabus* frem for *State Board syllabus*) - to forhold, der i Indien normalt indebærer såvel mere prestige som højere undervisningsafgift. Samtidig skulle skolegangen være gratis, der ville blive sørget for elevtransport i bus, og eleverne ville få gratis skoleuniform, bøger, hjælpemidler og måltider. Alt sammen finansieret af HOPE Foundation.⁸ Dette forventedes naturligvis at få en del forældre til at flytte deres børn fra de andre skoler, hvilket også skete. Som følge heraf har skolelederne fra ikke mindre end 12 skoler i hele lokalområdet, inklusive de ovennævnte samt de to offentlige skoler, *Panchayat Union Primary School* i Chinnamanickampangu og *Panchayat Union Middle School* i Perumalpet, skrevet til en lang række myndigheder, deriblandt lokalrådets øverste myndighed, *District Collector* i Nagapattinam, for at bede dem unnlade at godkende skolen.

Den ansvarlige for HOPE Foundation *English Medium School* fremviste under interviewet et brev fra Tranquebars *fishermen panchayat* skrevet efter tsunami katastrofen i 2004, hvori man beder om at få oprettet en *English Medium School*, idet man ønskede at sikre børnene den bedst mulige uddannelse, der skulle sætte dem i stand til med tiden at kvalificere sig til et andet erhverv end det risikofyldte fiskeri. Skolen har nu 260 elever fordelt på klasser fra Lower Kindergarten (svarende til en mellemting mellem børnehave og børnehaveklasse) og til og med fjerde klasse, og skolen vil blive udvidet indtil 10. klasse, efterhånden som eleverne rykker op fra trin til trin. 90 % af eleverne er fra fiskerfamilier, resten er dalitter (*Scheduled Caste*). Bortset fra en enkelt kristen og en enkelt muslimsk elev er alle hinduer. Lærerstaben består på nær en enkelt undtagelse, som er kristen, af hinduer. Skolens ansvarlige, der selv er kristen, understreger, at man er bevidst om, at skolen er beliggende i et multireligiøst samfund, hvorfor fællesbønnen i forbindelse med morgensamling og før frokost er af almen karakter. Skolen søger i så stor udstrækning som muligt at inddrage forældrene i skolens liv. Således forventes forældrene at underskrive rapporter, som viser resultatet af de månedlige tests, som eleverne får med hjem. Der afholdes månedlige forældremøder.

Siden skolestarten er man dog gået over til *State Board syllabus* (svarende til de øvrige skoler) og er begyndt at opkræve en månedlig afgift på 50 rs. til dækning af bustransporten. Ifølge skolens ansvarlige vil dette beløb med tiden forment-

⁸ Den lokale HOPE Foundation en afdeling af HOPE Worldwide, som er grundlagt af International Churches of Christ.

lig blive sat op til 100 rs. pr. måned, ligesom man vil blive nødt til at kræve betaling for skoleuniform og bøger. Indtil videre er det planen, at skolen skal fungere de næste ti år.

Skolernes betydning for religion og kaste

Som det fremgår af ovenstående, synes der at være et vist spændingsforhold mellem på den ene side de helt dominerende kristne skoler i området og nogle af de kristne skolelederes dybtliggende ønske om at evangelisere, dvs. på den ene side, ikke blot udbrede kendskabet til den kristne tro, men også at præge eleverne med den kristne lære, og på den anden side områdets befolkningsmæssigt tilsvarende dominerende gruppe, nemlig fiskerfamilierne, som under ledelse af det lokale *fishermen panchayat* og med deres hinduistiske baggrund forholder sig implicit eller eksplicit negativt til denne evangelisering.

Hvorledes forholder de offentlige myndigheder sig nu generelt til sådanne sager? Ganske vist er der jo ikke tale om offentlige skoler, men skolerne modtager dog offentlig støtte og står under offentligt tilsyn. I Indien hører undervisning under delstatsregeringernes ansvarsområde, og centralregeringen i Delhi kan således ikke skride ind, men dog overvåge, om der finder undervisning sted, som bryder med principperne i den indiske konstitution og de deri formulerede egalitaristiske, demokratiske og sekulære principper. Og det gør der faktisk flere steder i Indien. Undersøgelser foretaget af *Central Advisory Board of Education* har vist, at nogle lærebøger brugt i skoler, der ledes af hindunationalistiske eller islamistiske institutioner, indeholder ”a great deal of communal propaganda materiel”. Centralregeringen har derfor besluttet at nedsætte et *Textbook Regulatory Board*, der vil have som opgave at kontrollere skolernes lærebøger, undersøge klager og henlede offentlighedens opmærksomhed på evt. tendentios formidling og propaganda.⁹ Det vil derfor være relevant at se nogle eksempler på de undervisningsmaterialer, der anvendes i de kristne undervisningsinstitutioner i Tranquebar.

En gennemgang af lærebøger i fagene *Moral Lessons & Katekismus* (3. & 4. klasse på *St. John's Primary*); *English & Moral Lessons* (10. & 11. klasse på *St. Theresa's*); *Social Science* (TELC Teachers Training) samt *English, Maths, Science, Social Science* (1. og 4. klasse på HOPE Foundation *English Medium School*) viser en gennemgående fremhævelse af, hvad der kan karakteriseres som generelle, fællesindiske samfundsværdier. De specifikt faglige elementer (matematik, engelsk, naturfag etc.) præsenteres indlejret i opbyggelige historier af enten fiktiv eller

⁹ *The Hindu* (Tiruchirappali) 4/12/06, 9.

faktuel karakter, der ofte trækker på historiske eksempler (fx. Ashoka, Mahatma Gandhi, Jawaharlal Nehru, Mother Teresa, Aung San Suu Kyi), som fortælles i tekst og billeder. Igen og igen fremhæves etiske værdier som arbejdsomhed, flid, udholdenhed, renlighed, ordenssans, tolerance, retfærdighed, næstekærlighed, familiesammenhold, hjælpsomhed og respekt for den ældre generation samt respekt for alle levende væsner og naturen.

Hvor religiøse fester og helligdage omtales, nævnes i reglen såvel hinduistiske som muslimske og kristne, ligesom evt. fiktive personers navne enten er neutrale eller repræsenterer alle de tre nævnte grupper. I fortællinger indgår ofte pointer, der understreger lighed og menneskerettigheder, som går imod kastediskrimination. I lærebøger produceret af delstatsregeringen i Tamil Nadu prydes forsatsbladet konsekvent af sætningerne:

Untouchability is a sin
 Untouchability is a crime
 Untouchability is inhuman

og på efterfølgende sider findes såvel *The National Anthem* som *thai vazhthu* og *The National Integration Pledge*, som lyder således:

I solemnly pledge to work with dedication to preserve and strenghten the freedom and integrity of the nation. I further affirm that I shall never resort to violence and that all differences and disputes relating to religion, language, region or other political or economic grievances should be settled by peaceful and constitutional means.

Lærebogen, der anvendes af TELCs lærerstuderende i faget *Social Science*, indeholder bl.a. kapitler om Indiens historie og kultur med præsentation af de mange forskellige kulturformer, man finder på det indiske subkontinent, og begrebet ”unity in diversity” fremhæves. Kun i Indien, hedder det, kan man finde eksempler på hinduer, muslimer og kristne, der benytter hinandens religiøse helligdomme. Det nævnes, at skønt de forskellige grupper adskilles af sprog, religion og skikke, så er det ”a matter of pride that we live united as a family”. I afsnittet om højtider og fester omtales på lige fod kristne, hinduistiske, sikh, buddhistiske, muslimske og jain højtider såvel som *Independence Day* og *Republic Day*, og blandt metoderne til opdragelse til tolerance og respekt for andre nævnes morgensamlingen med hejsning af flaget, den nationale ed (*National Pledge*) og nationalsangen (*National Anthem*) fremsagt og sunget i kor samt markering af *Independence Day* og *Republic Day*.

Et afsnit er viet den særlige indiske version af sekularisme, som udgør en

del af Indiens konstitutionelle grundlag. I dette afsnit beskrives Indien som en nation, der i modsætning til lande, hvor majoritetens religion i praksis udelukker eller diskriminerer andre religioners tilhængere, giver plads til alle religioner, lige rettigheder til alle former for gudsdyrkelse, og sikkerhed for alle. At Indien er en sekulær nation, indebærer ikke en forkastelse af religiøse forestillinger men derimod frihed for alle til at praktisere deres religion, så længe dette ikke sårer andre borgeres følelser eller er i modstrid med den offentlige orden. En måde at fremme denne sekularisme i skolerne er at inkludere sange og bønner fra alle religioner i de ugentlige fællesbønner samt at gengive elementer fra forskellige religiøse traditioner i børnenes lærebøger. At der alligevel undertiden opstår spændinger og konflikter i religionens navn forklares med et fåtals fanatisme, som regeringen bør slå hårdt ned på. Det er, ifølge lærebogen, politikeres, religiøse ledere og underviseres opgave at fremme ikke-diskriminatoriske holdninger, hvad angår religion og kaste. I afsnittet indgår indrammede citater fra Biblen, Koranen og Bhagavad Gita (hinduers hellige bog), der alle omhandler tolerance og respekt for næsten, og nødvendigheden af at lære børn allerede i en tidlig alder at respektere alle religioners lige ret fremhæves. Lærebogen understreger, at kommende lærere bør se det som deres opgave at vise, at alle religioner i bund og grund bygger på de samme, fælles sandheder.

Nu er det ingen hemmelighed, at der trods de i den indiske konstitution indføjede bestemmelser om sekularisme og religionsfrihed med mellemrum opstår konflikter, der i større eller mindre omfang omfatter aspekter af religion. Således har flere stater love, der i en vis udstrækning forbyder konversion (fx. Orissa, Madhya Pradesh, Andra Pradesh og Arunachal Pradesh), og så sent som den 31. oktober 2002 vedtog Tamil Nadus lovgivende forsamling en lov fremsat af det regerende AIADMK parti med støtte af det hindunationalistiske BJP parti en *Prohibition of Forcible Conversion of Religion Bill*, ifølge hvilken det var strafbart at fremkalde konversion ved hjælp af "allurement, force, and fraudulent means". Af lovteksten fremgår det, at "allurement" omfattede tilbud om enhver form for materiel gevinst, og at "force" også inkluderede trusler, herunder også om "divine displeasure or social excommunication". Loven fremkalde demonstrationer og protester fra bl.a. kristen side og blev i øvrigt tilbagekaldt ved en bekendtgørelse ("ordinance") d. 18. maj 2004 og endeligt ugyldiggjort ved lov i 2006. Uanset hvilke mere snævre politiske interesser, der måtte have været medvirkende til Tamil Nadus daværende chief minister Jayalalithas oprindelige fremsættelse af lovforslaget, indikerer såvel loven som reaktionerne på den en mere eller mindre latent spænding mellem de forskellige religiøse grupperinger

Skoledrenge fra St. John's Primary School på Independence Day, 15. august, 2007 (bemærk det indiske flag på drengenes skjorter). (Foto Daniel Henschen)

i befolkningen. Konversion og missionsvirksomhed er forsat et yderst følsomt emne i Tamil Nadu, såvel som i det øvrige Indien, og det bliver dermed relevant at spørge, i hvilket omfang de kristne skoler i Tranquebar med deres udbredelse af kristendommen bidrager til lokalsamfundet med integrerende social kapital?

Konklusion

Når Tranquebars lokalsamfund i helt overvejende grad må karakteriseres som ikke-kristent (mindre end 10 %), og når mere end tre fjerdedele af eleverne i skolerne kommer fra hindu fiskerfamilier, der ledes af et kasteråd, som tilsyneladende ikke er tilbageholdende med at indføre forskellige former for sanktioner over for familier, der udtrykker ønske om at konvertere til kristendommen, kan kristne skolelederes ønske om at påvirke eleverne i en kristen retning næppe på den baggrund alene forventes at bidrage til en øget generel tillid, større sammenhængskraft og evne til positiv social mobilisering i lokalsamfundet. På den anden side fremgår det af forskellige undersøgelser, der på baggrund af et omfattende materiale har sammenlignet en række vigtige faktorer som økonomisk vækst, velfungerende institutioner og velfærd i de indiske delstater, at uddannelse og graden af "literacy", dvs. evnen til at læse og skrive, i befolkningen generelt – og ikke den økonomiske vækstrate – er den måske mest afgørende faktor i denne sammenhæng (Mayer 2004, Serra 2004). Det mest slående eksempel er delstaten Kerala, som til trods for sit relativt lave økonomiske udviklingsniveau ligger langt foran de øvrige stater, hvad angår uddannelsesniveau for både mænd og kvinder, institutionelt funktionsniveau, fødselsrate og lav korruption (med Tamil Nadu som nærmeste konkurrent (Mayer 2004 og Majumdar 2004)).

I almindelighed varetages uddannelse i bredest omfang af de offentlige skoler, der har til formål at sikre uddannelse til alle uanset religion og kastetilhørsforhold. Men meget tyder på, at de offentlige skoler de senere år er blevet stadig mindre velfungerende, hvilket har betydet en vækst i antallet af private (og dyre) skoler og i antallet af elever, der søger til disse; en udvikling, der i højeste grad er med til at øge den økonomiske ulighed i det indiske samfund (jf. Majumdar 2004). Nu er der som omtalt ingen egentlige offentlige skoler i selve Tranquebar, og selv om de eksisterende *management schools* kæmper for at få de økonomiske ressourcer (herunder også offentlige tilskud) til at slå til, så er der intet tegn på, at de undergår en forringelse i deres funktion eller deres faciliteter, således som det tilsyneladende sker for mange offentlige skoler. Hvis det er rigtigt – hvad meget tyder på – at uddannelse og evnen til at læse og skrive er en yderst central faktor for et velfungerende civilsamfund med stærk sammenhængskraft, generaliseret tillid og en høj grad af samfundsmæssigt engagement i form af fx høj valgdeltagelse, kort sagt social kapital – ja, så præsterer de kristne skoler i Tranquebar, trods deres i et vist omfang problematiske ønske om at omvende lokalbefolkningen til kristendommen, måske alligevel et positivt nettotilskud til lokalsamfundets samlede mængde af social kapital. Lægger

man dertil den indsats, som skolernes ansatte yder for at få fiskerne til aktivt at tage del i og støtte deres børns skolegang – noget det ifølge flere skoleledere kniber gevaldigt med – ja, så underbygger det kun denne antagelse yderligere.

Hvad angår Putnams begrebsliggørelse af social kapital, så har hans kritikere ret i, at situationen i Indien er anderledes end i Italien eller USA, hvor han har lavet sine to væsentligste undersøgelser. Det ser dog ud til, at forskellene findes på andre punkter end der, hvor kritikerne har fundet dem. Så vidt vi kan se, er der et civilt samfund i Indien, hvor mange forskellige organisationer er aktive. Nogle af dem religiøse, nogle af dem ikke-religiøse,¹⁰ men i denne henseende ligner civilsamfundet overordnet set civilsamfundene i de vestlige lande. De to væsentlige forskelle mellem civilsamfundene i Vesten og i Indien er først og fremmest, at samfundet i Indien er langt mere fragmenteret end de fleste samfund i Vesten. Det drejer sig bl.a. om de mange forskellige religiøse grupper, hvor minoritetsreligionerne lokalt let kommer op på omkring 15 – 20 procent eller langt mere alt efter, hvordan man tæller dem. Dernæst er den sociale struktur ikke blot struktureret i henhold til klasser eller sociale strata, men også i henhold til kastesystemet, der lægger en ekstra dimension til det sociale hierarki. Vi er derfor nået frem til, at det er svært at overføre Putnams begreber om integrerende versus ekskluderende social kapital i analysen af de religiøse grupper i forhold til hinanden men har dog fundet, at den plads, de forskellige grupper gives i skolerne, alt i alt må karakteriseres som integrerende. Med hensyn til kastesystemet har vi også dokumenteret, at skolerne arbejder for en generel integration ved at modarbejde kastediskrimination. Dette forhindrer dog ikke, at der er andre forhold i det indiske samfund, hvor kastekonflikter har stor betydning – f.eks. i hele organisationen af det politiske system – men det ligger uden for denne artikels fokus.

* * *

Der er som bekendt nu gået mere end trehundrede år siden de første lutheranske missionærer gik i land i Tranquebar. Den opgave, de havde påtaget sig, varetages i dag af den lokale evangelisk-lutherske kirke, TELC, sammen med det romersk-katolske *St. Theresa's Convent*, omend der ikke længere er tale om nogen egentlig og officiel missionsvirksomhed i selve Tranquebar. Men de

10 Dette er ikke stedet til at komme ind på den eksisterende diskussion om religioner og religiøse institutioner tilhører civilsamfundet som 'NGO'er' (Non Government Organisations) eller ej, men som det fremgår, har vi behandlet de kristne organisationer som en del af civilsamfundet – hvilket jo for øvrigt er i overensstemmelse med Putnams praksis.

skoler, der blev grundlagt undervejs, lever videre og er blevet udbygget til også at omfatte lærerseminarier, og i den forstand yder missionærernes arvtagere en daglig og uvurderlig indsats for at styrke nutidens og fremtidens indiske samfundsborgere uanset religiøse og kastemæssige tilhørsforhold.

Litteratur

Anderson, Benedict (2006): *Imagined communities: reflections on the origin and spread of nationalism*, Verso, London.

Bhattacharyya, D. et al. (2004): "Introduction". I: Dwaipayan Bhattacharyya, Niraja Gopal Jayal, Bishnu N. Mohapatra & Sudha Pai (red.): *Interrogating Social Capital. The Indian Experience*, pp.15-34, Sage Publications, New Delhi, Thousand Oaks, London,

Estborn, Sigfrid (1968): *Johannes Sandegren och hans insats i Indiens kristenhet*, Studia Missionalia Upsaliensia X.

Gellner, Ernst (1998): *Nationalism*, Phoenix, London.

Handmann, Richard (1903): *Die Evangelisch-lutherische Tamuln-Mission in der Zeit ihrer Neubegründung*, Leipzig.

Holgerson, Tyko (1983): *De Fattigas Gemenskap. Om Svenska Kyrkans Mission i Sydindien*, Proprius Förlag, Stockholm.

Jeyaraj, Daniel (2006): *A German Exploration of Indian Society. Ziegenbalg's "Malabarian Heathenism"*, Chennai & New Delhi.

Johnson, G. (2005): "Kirke og samfund i dagens Tranquebar" I: Bugge, K. E., Hans Raun Iversen, Niels Kastfelt, Liselotte Malmgart, Harald Nielsen, Anders Nørgaard og George Oomen (red.): *Det begyndte i København: knudepunkter i 300 års indisk-danske relationer i mission*, pp. 303-321 Syddansk Universitetsforlag, Odense.

Lehmann, Arno (2006): *It Began in Tranquebar*, The Christian Literature Society, Chennai, [1956]

Majumdar, Manabi (2004): "Classes for the Masses? Social Capital, Social Distance and the Quality of the Government School System", I: Dwaipayan Bhattacharyya, Niraja Gopal Jayal, Bishnu N. Mohapatra & Sudha Pai (red.): *Interrogating Social Capital. The Indian Experience*, pp.165-202 Sage Publications, New Delhi, Thousand Oaks, London.

Mayer, Peter (2004): "Making Democracy Perform: Development and Civic Community in India", I: Dwaipayan Bhattacharyya, Niraja Gopal Jayal, Bishnu N. Mohapatra & Sudha Pai (red.): *Interrogating Social Capital. The Indian Experience*, pp. 233-258, Sage Publications, New Delhi, Thousand Oaks, London.

Møhl, K. E. (1840): *Breve fra Indien*, C.A. Reitzels Forlag, Kjøbenhavn.

Nair, P. Thankappan (1987): *Indian National Songs and Symbols*, KLM Private Limited, Calcutta.

Nørgaard, Anders (1988): *Mission und Obrigkeit. Die Dänisch-holländische Mission in Tranquebar 1706-1846*, I: *Missionswissenschaftliche Forschungen*, Band 22, Gütersloher Verlagshaus Gerd Mohn, Gütersloh.

Olesen, Gunnar Aage (1952): "Dansk Ostindien 1616-1732", Johannes Brøndsted (red.): *Vore gamle Tropekolonier* vol. 1, pp. 3-139 & 623-627, Westerman, København.

Pai, Sudha (2004): "Social Capital, *Panchayats* and Grassroots Democracy: The Politics of Dalit Assertion in Two Districts of Uttar Pradesh", I: Dwaipayan Bhattacharyya, Niraja Gopal Jayal, Bishnu N. Mohapatra & Sudha Pai (red.): *Interrogating Social Capital. The Indian Experience*, pp. 35-70, Sage Publications, New Delhi, Thousand Oaks, London.

Putnam, Robert (1993): *Making Democracy Work: Civic Tradition in Modern Italy*, Princeton University Press, Princeton.

Putnam, Robert (2000): *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*, Simon & Schuster, New York.

Serra, Renata (2004): "'Putnam in India': Is Social Capital a Meaningful and Measurable Concept at the Indian State?", I: Dwaipayan Bhattacharyya, Niraja Gopal Jayal, Bishnu N. Mohapatra & Sudha Pai (red.): *Interrogating Social Capital. The Indian Experience*, pp. 259-295, Sage Publications, New Delhi, Thousand Oaks, London.

Smith, D. E. (1967): *India as a Secular State*, Princeton University Press, Princeton [1963].

Struve, Kamma (1952): "Dansk Ostindien 1732-1776", Johannes Brøndsted (red.): *Vore gamle Tropekolonier* vol. 1, pp. 143-271 & 628-630, Westerman, København.

Weiner, Myron (1991): *The Child and the State in India: Child Labor and Education Policy in Comparative Perspective*, Princeton University Press, Princeton, N.J..

Village Level People's Plan. Tharangambadi, Tamil Nadu (u.å.), udgivet af PRAXIS, Institute for Participatory Practices, Delhi.

Forfatterpræsentationer

Ph.d. Peter B. Andersen, lektor ved Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier, Københavns Universitet. Han har i en årrække arbejdet med religion og modernitet i Europa og Indien. I Indien har han skrevet om stammefolket, santalerne, som lever i Vest Bengalen, Jharkhand, Bihar og Orissa. Han har bl.a. udgivet: *Santals. Glimpses of Culture and Identity. Dr. Ambedkar Memorial Lecture*, Bhubaneswar: NISWAS, 2002; og *Mellem himmel og jord. Religiøs tro og praksis blandt lærerstuderende* (med Steffen Johannessen, Peter Lüchau, Jan Ringsmose og Morten Warmind), København: Danmarks Lærerhøjskole, 1999, samt redigeret *Religion, skole og kulturel integration i Danmark og Sverige* (redigeret med Curt Dahlgren, Steffen Johannessen og Jonas Otterbeck), København: Museum Tusulanums Forlag, 2006..

Ph.d. Oluf J.S. Schönbeck, ansat ved Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier, Københavns Universitet. Har primært arbejdet med religioner i et bredt kulturelt perspektiv. Nyere publikationer omfatter bl.a. artiklerne ”Sufism in the USA” i Raudvere, C. & Stenberg, L. (red.) *Sufism Today. Heritage and Tradition in the Global Community* (I.B. Taurus, London & New York 2009) og “Religionsvidenskaben og den subjektstomme intersubjektivitet” i Sinding Jensen, J. & Geertz, A.W., *Religiøs narrativitet, kognition og kultur* (Forlaget Univers, Højberg 2008).